IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Podkomisji stałej do spraw monitoringu Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej (nr 3)**

z dnia 22 lutego 2022 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

– podkomisji stałej do spraw monitoringu Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej (nr 3)

22 lutego 2022 r.

Podkomisja stała do spraw monitoringu Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, obradująca pod przewodnictwem posła **Roberta Telusa (PiS)**, przewodniczącego Komisji i podkomisji, rozpatrzyła:

– informację na temat założeń do wdrożenia interwencji z zakresu transferu wiedzy i doradztwa w przyszłej perspektywie finansowej.

W posiedzeniu udział wzięli: **Anna Gembicka** sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz ze współpracownikami, **Katarzyna Wysocka** doradca ekonomiczny w Departamencie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli, **Marian Podstawka** dyrektor Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, **Waldemar Rolewski** wiceprezes zarządu Federacji Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych oraz **Grzegorz Anczewski** doradca w Biurze Krajowej Rady Izb Rolniczych.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Jolanta Boratyn-Dąbkowska, Dariusz Myrcha** i **Damian Stanisławski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Otwieram posiedzenie podkomisji. Jest już pani minister, więc zaczynamy. Witam państwa posłów obecnych na miejscu i łączących się z nami zdalnie. Witam uczestniczących zdalnie w naszym posiedzeniu: panią sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, panią minister Annę Gembicką wraz ze współpracownikami. Bardzo serdecznie witam. Witamy również dyrektora Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, pana prof. Mariana Podstawkę.

Informuję, że dzisiejsze posiedzenie zostało zwołane przez panią marszałek Sejmu na podstawie art. 198j ust. 2 regulaminu Sejmu i będzie prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.

Informuję, że porządek posiedzenia obejmuje informację ministra rolnictwa i rozwoju wsi na temat założeń do wdrożenia inwestycji z zakresu transferu wiedzy i doradztwa w przyszłej perspektywie finansowej.

Przechodzimy do realizacji porządku obrad. Pani minister, bardzo proszę, oddaję pani głos.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Anna Gembicka:

Bardzo dziękuję. Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, wiedza i informacja są kluczowymi czynnikami dla rozwoju rolnictwa. Przekłada się to na wzrost znaczenia efektywnego pozyskiwania i przekazywania informacji w rolnictwie. Modernizacja rolnictwa i obszarów wiejskich poprzez sprzyjanie rozwojowi wiedzy, innowacji i cyfryzacji oraz ich upowszechnianie w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie rolników do ich wykorzystywania poprzez ułatwienie dostępu do badań, innowacji, wymiany wiedzy i szkoleń stanowi przekrojowy cel w planie strategicznym dla wspólnej polityki rolnej 2023–2027.

Z przeprowadzonej przez nas analizy SWOT, wykonanej dla celu przekrojowego, zdefiniowanego w planie strategicznym, wynikają główne potrzeby rolnictwa i obszarów wiejskich, które następnie zostały ocenione pod kątem pilności i możliwości zapewnie-

nia pożądanych efektów. W efekcie analizy uznano za konieczne ujęcie w planie strategicznym interwencji odpowiadających takim potrzebom jak zacieśnienie współpracy pomiędzy partnerami AKIS, podniesienie innowacyjności sektora poprzez tworzenie i wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań czy podnoszenie wiedzy kadr rolniczych oraz zapewnienie dostępności usług doradczych i szkoleniowych. Za pożądaną uznano też potrzebę rozwoju platform i wykorzystania rozwiązań cyfrowych w wymianie wiedzy i innowacji oraz w nawiązywaniu współpracy. Można powiedzieć, że to już się dzieje, bo jeżeli chodzi o nasze projekty cyfrowe, to uruchomiliśmy pierwszą odsłonę „Okienka dla rolnika". Pracujemy nad takimi projektami jak system satelitarnego monitoringu suszy czy paszportyzacja polskiej żywności. Jeżeli chodzi o te rozwiązania, to jak najbardziej już trwają nad nimi prace.

Komisja Europejska w rekomendacjach dla Polski dotyczących planu strategicznego wskazała natomiast na potrzebę realizacji celu Europejskiego Zielonego Ładu w zakresie dostępu szerokopasmowego poprzez dalszy rozwój sieci szerokopasmowych. Celem jest niwelowanie różnic w dostępie do łączności na obszarach wiejskich i oddalonych. Równolegle to także inwestowanie w rozwój umiejętności cyfrowych. W tym kontekście ważne będzie zapewnienie synergii i komplementarności pomiędzy funduszami unijnymi i krajowymi.

Komisja Europejska wskazała także na potrzebę inwestowania w dobrze rozwinięty system wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa oraz dalszą integrację informacji, wiedzy, doradztwa, innowacji i umiejętności cyfrowych przez wspieranie lepszych powiązań między doradcami publicznymi i prywatnymi oraz inwestowanie w ich szkolenie i umiejętności. Podmioty świadczące usługi doradcze powinny być przygotowane do reagowania na rosnące potrzeby gospodarstw rolnych, na informacje na temat aspektów gospodarczych, środowiskowych i społecznych, a także powinny być w stanie zapewniać wsparcie w zakresie innowacji.

Pierwsza z wymienionych rekomendacji Komisji Europejskiej została uwzględniona przez zaadresowanie środków z „Krajowego planu odbudowy" na rozwój sieci szerokopasmowych, na realizację dużych projektów w zakresie e-rolnictwa i wsparcie inwestycyjne dla gospodarstw rolnych w zakresie wdrażania rozwiązań Rolnictwa 4.0. Uzupełniająco transformacja cyfrowa będzie także realizowana środkami polityki spójności na lata 2021–2027.

Druga rekomendacja KE znalazła natomiast swoje odzwierciedlenie w planie strategicznym dla WPR. Zaproponowaliśmy kontynuację wsparcia w zakresie szkoleń dla rolników, związanych z prowadzeniem działalności w oparciu o zasoby gospodarstwa, jak i wsparcie usług doradztwa rolniczego. W celu zapewnienia wysokiego poziomu usług doradczych będzie kontynuowane wsparcie podnoszenia kwalifikacji doradców. Zakłada się również, że uruchomienie tych interwencji powinno nastąpić na wczesnym etapie wdrożenia planu, a nawet w okresie przed uruchomieniem interwencji, na przykład interwencji inwestycyjnych. Chodzi o to, żeby po prostu dać rolnikom możliwość jak najlepszego przygotowania się do interwencji.

W ramach planu wspierane też będą różnego rodzaju działania na rzecz wymiany wiedzy i współpracy między partnerami systemu AKIS, a w szczególności między nauką i praktyką, w tym poprzez tworzenie i przygotowanie projektów Grup Operacyjnych EPI w ramach sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, jak również wsparcie funkcjonowania Grup Operacyjnych EPI i realizacji przez nie projektów w ramach interwencji Współpraca.

Ponadto doradcy rolniczy, zarówno z doradztwa publicznego, jak i prywatnego, będą włączani w wydarzenia organizowane w ramach krajowej sieci WPR, takie jak konferencje, wyjazdy studyjne i szkolenia dla doradców w ramach interwencji Doskonalenie zawodowe kadr doradczych. Podobnie zresztą, jak było w obecnej perspektywie finansowej.

Na poziomie operacyjnym zakłada się, że postępy w osiąganiu realizacji celu przekrojowego, o którym mówiłam, będą monitorowane przez monitorowanie stanu realizacji następujących pięciu instrumentów wsparcia, które są określone w planie strategicznym dla wspólnej polityki rolnej. To są takie interwencje jak doskonalenie zawodowe rolników, kompleksowe doradztwo rolnicze, doskonalenie zawodowe kadr doradczych, wspar-

cie gospodarstw demonstracyjnych i współpraca na rzecz innowacji w rolnictwie oraz Grupy Operacyjne EPI. Jeżeli chodzi o planowany budżet na te interwencje, to w całym okresie programowania 2023–2027 zaplanowano na nie 309 997 752 euro.

Przygotowaliśmy też prezentację omawiającą poszczególne interwencje, więc jeżeli państwo pozwolicie, to przeszlibyśmy do prezentacji. Poproszę panią dyrektor Wieczorkiewicz o przedstawienie prezentacji.

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Dziękuję bardzo, pani minister.

Pani dyrektor, bardzo proszę.

Zastępca dyrektora Departamentu Strategii i Rozwoju Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi Edyta Wieczorkiewicz-Dudek:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, chciałam, tak jak powiedziała pani minister Gembicka, zaprezentować państwu krótką, zwięzłą informację na temat interwencji zaplanowanych na przyszły okres programowania z zakresu transferu wiedzy i doradztwa.

Tak jak już było powiedziane, w planie strategicznym znajduje się pięć interwencji. Naszą flagową interwencją jest oczywiście Doskonalenie zawodowe rolników, czyli innymi słowy – szkolenia dla rolników. Drugą interwencją jest Kompleksowe doradztwo rolnicze. Jest to pakiet usług szkoleniowo-doradczych dla naszych najważniejszych odbiorców. Aby dwie pierwsze interwencje mogły być wdrażane w sposób właściwy, konieczne jest również właściwe przygotowanie kadr doradczych. W związku z tym zaplanowana jest interwencja trzecia – Doskonalenie zawodowe kadr doradczych. A czwarta interwencja to Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych. Pakiet jest uzupełniony przez interwencję związaną z szeroko pojętym promowaniem innowacji w ramach działania Współpraca.

Teraz przejdę już konkretnie do naszych planów związanych z interwencjami. Tak jak już wspomniałam, Doskonalenie zawodowe rolników, czyli szkolenia dla rolników, to jest nasza flagowa interwencja, bliźniacza, jeżeli chodzi o wagę, z interwencją dotyczącą zapewnienia usług doradczych. Szkolenia zawodowe są zaplanowane jako szkolenia dla rolników, ale tej grupy pojętej w szeroki sposób, ponieważ nie będą to sami rolnicy, ale również małżonkowie rolników, domownicy, osoby zatrudnione w rolnictwie, jak również młodzi rolnicy, czyli osoby, które czasem jeszcze nie dysponują gospodarstwem, ale przygotowują się już do objęcia gospodarstwa i przyszłego jego prowadzenia. Zatem, jak państwo widzicie, grupę odbiorców mamy zdefiniowaną szeroko, a sama interwencja służy nam do tego, żeby ci szeroko zdefiniowani rolnicy mogli być jeszcze lepszymi rolnikami. Inwestujemy więc w ich umiejętności i wiedzę zawodową, czyli to są niezbędne informacje i wiedza oraz umiejętności niezbędne do tego, żeby jak najlepiej prowadzić gospodarstwa rolne.

Generalnie rzecz biorąc interwencja ma obejmować wszystkie cele związane z przyszłą perspektywą wspólnej polityki rolnej, jak również ma służyć realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu. W związku z tym nie planujemy czy nie zawężamy się w ramach planu strategicznego do określenia konkretnego obszaru tematycznego, ponieważ zakładamy, że potrzeby związane z celami WPR, jak również z realizacją Europejskiego Zielonego Ładu mogą ewoluować w czasie. Nawet rozpoczynając od pewnego zakresu tematycznego, od określonych obszarów tematycznych, będziemy cały czas monitorować i analizować, czy się nie zmieniają potrzeby, a co za tym idzie – tematy szkoleniowe czy obszary, w których należy zapewnić szkolenia. Będziemy oczywiście odpowiednio dopasowywać zakres oferowanych szkoleń.

Szkolenia, co naturalne, są czy będą całkowicie bezpłatne. W przyszłej perspektywie finansowej chcemy realizować je w dwóch modułach, czyli mamy zmianę w stosunku do obecnego podejścia w PROW, gdzie w zasadzie szkolenia związane z wykładami itd. to jest jeden moduł. Tutaj mamy dwie możliwości, dwa moduły. Pierwszy moduł nazwaliśmy szkoleniami podstawowymi dla rolników, a drugi – szkoleniami profilowanymi, czyli de facto specjalistycznymi.

Dlaczego mamy ten podział? Jest to podział, który wynika z wyciągnięcia wniosków z dotychczasowej realizacji działań na rzecz transferu wiedzy do rolnictwa. Dotychczas,

w kolejnych perspektywach finansowych, uruchamianie działań szkoleniowych, działań doradczych było zawsze opóźnione w stosunku do uruchomienia pozostałych interwencji. A mamy ambicje, żeby w przyszłej perspektywie finansowej zabezpieczyć równolegle uruchomienie szkoleń i uruchomienie doradztwa – albo nawet przed uruchomieniem pozostałych interwencji planu strategicznego WPR. W związku z tym postanowiliśmy wydzielić interwencję – taki moduł, jak szkolenia podstawowe dla rolników – i powierzyć jego realizację już z góry określonemu wykonawcy.

Dlaczego? Dlatego, że przedłużanie i opóźnienie we wdrażaniu interwencji z zakresu szkoleń i doradztwa wynikało zawsze z konieczności przeprowadzenia długotrwałych procedur wyboru – czy to konkursowych, czy przez zamówienia publiczne. Zawsze się w związku z tym zapewnienie tych usług przesuwało w czasie. Chcemy więc zabezpieczyć podstawowy zakres szkoleń, pakiet szkoleń dla rolników poprzez powierzenie go z góry wskazanemu beneficjentowi. Chcemy to zrobić poprzez wykorzystanie istniejącej struktury publicznego doradztwa rolniczego. To jest struktura, która, jak zapewne państwo wiecie, w przyszłym roku będzie obchodziła stulecie swojej działalności, więc jest to system bardzo silnie zakorzeniony w naszym rolnictwie. Chcemy wykorzystać ten potencjał, wzmacniając go przy okazji, rozwijając i wykorzystując właśnie dla dobra prowadzenia podstawowych szkoleń. Pakiet podstawowy – jego tematyka jest w tej chwili w trakcie ustalania. Wszyscy rolnicy będą mieli na całym obszarze Polski pełen dostęp do bezpłatnych szkoleń w podstawowym zakresie.

Natomiast jeżeli chodzi o szkolenia profilowane, czyli szkolenia specjalistyczne dla rolników, to chcemy to robić już w trybie konkursowym, żeby wygrywały podmioty, które będą oferowały najlepszą ofertę. Z tym że też chcielibyśmy pójść w daleko idące uproszczenia, czyli wyjść już z trybu zamówień publicznych, który mamy w obecnym okresie programowania i który, nie ukrywamy, stwarza nam pewne problemy. Przechodzimy na tryb konkursowy. Aby uprościć tryb konkursowy, będziemy chcieli stosować standardowe koszty, czyli już tak naprawdę mamy oszacowane koszty poszczególnych form szkoleniowych. Ofertodawcy czy wnioskodawcy będą konkurowali jakością oferowanych przez swoje firmy usług szkoleniowych, natomiast nie będą konkurowali finansowo. To tyle, jeśli chodzi o szkolenia dla rolników.

Druga nasza, tak jak powiedziałam, flagowa interwencja to jest Kompleksowe doradztwo rolnicze. Doradztwo rolnicze mamy zabezpieczone również w okresie programowania. Zresztą w poprzednich perspektywach też było zabezpieczane. Natomiast również tutaj chcielibyśmy wydzielić dodatkowo nowy rodzaj, do tej pory nierealizowany i niefinansowany w ramach środków WPR, a mianowicie oprócz doradztwa indywidualnego, realizowanego w formie programów doradczych – tutaj one są wskazane jako moduł pierwszy – chcemy również wdrożyć innowację doradczą, czyli doradztwo grupowe w ramach modułu drugiego. Aby również zabezpieczyć odpowiednio szybkie uruchomienie i realizację usług doradczych dla rolników, zakładamy, że moduł pierwszy zostanie powierzony ośrodkom doradztwa rolniczego, czyli indywidualna opieka doradcza dla rolników byłaby zabezpieczona od 2023 r. bez konieczności przeprowadzania długotrwałych procedur konkursowych czy zamówień publicznych.

Natomiast jeżeli chodzi o moduł drugi i doradztwo grupowe, to również, podobnie jak moduł drugi w interwencji dotyczącej szkoleń dla rolników, będzie to interwencja wdrażana w trybie konkursowym. Przy czym też, w ramach uproszczeń, przygotowaliśmy – czy Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej przygotował nam w ramach swojej pracy eksperckiej – wysokość stawek ryczałtowych, którymi będziemy się posługiwać przy wdrażaniu modułu drugiego. A więc znowu konkurowanie w tym obszarze będzie polegało na konkurowaniu jakościowym, można tak powiedzieć, a nie finansowym.

Proszę państwa, żeby te dwie pierwsze interwencje i nie tylko dwie pierwsze interwencje, ale w ogóle doradztwo rolnicze w Polsce funkcjonowało jak najlepiej i jak najbardziej profesjonalnie, niezbędne jest zabezpieczenie możliwości i instrumentów doskonalenia zawodowego dla doradców. W przyszłym okresie programowania zakładamy szeroki, tak jak państwo widzicie, wachlarz instrumentów podnoszenia kwalifikacji zawodowych doradców rolniczych – zarówno prywatnych, jak i publicznych. Zakładamy, że będą

to w module pierwszym szkolenia podstawowe i uzupełniające dla doradców rolniczych, czyli dla tych doradców, którzy znajdują się na listach prowadzonych przez Centrum Doradztwa Rolniczego – można ich nazwać w uproszczeniu doradcami certyfikowanymi. Moduł będzie wdrażany, to znaczy chcielibyśmy, żeby był wdrażany bezpośrednio przez CDR, ponieważ jest to jednostka, która ustawowo jest uprawniona do prowadzenia szkoleń uzupełniających i podstawowych, do przeprowadzania egzaminów, zamieszczania doradców na listach i prowadzenia list.

Moduł drugi to znowu szkolenia profilowane, czyli innymi słowy specjalistyczne, dla doradców rolniczych. Moduł chcemy wdrażać w trybie konkursowym i również uprościć jego wdrażanie dzięki zastosowaniu standardowych stawek. Stawki również zostały dla nas przygotowane na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa w ekspertyzie Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Moduł trzeci, czwarty i piąty to, można powiedzieć, wsparcie uzupełniające w stosunku do szkoleń, ponieważ zabezpieczamy czy chcemy zabezpieczyć studia podyplomowe dla doradców rolniczych. Studia podyplomowe zostały wprowadzone również już w tym okresie programowania. Okazały się strzałem w dziesiątkę, jeśli chodzi o zapotrzebowanie na przygotowanie wyspecjalizowanych kadr doradczych. Dodatkowo chcemy zabezpieczyć mentoring dla młodych doradców rolniczych oraz praktyki zawodowe dla doradców rolniczych. Wszystkie moduły chcemy wdrażać w sposób uproszczony, to znaczy moduł czwarty i piąty chcemy wdrażać w sposób uproszczony, czyli poprzez już z góry określone stawki standardowe. Natomiast jeśli chodzi o moduł trzeci, to sprawa jest dosyć prosta – studia podyplomowe mają określoną cenę i przy wyborze konkretnych rodzajów studiów agencja będzie refundowała do określonego limitu wydatki poniesione na kształcenie podyplomowe doradców.

Ostatnia interwencja z zakresu ściśle szkoleniowo-doradczego to jest interwencja związana ze wsparciem gospodarstw demonstracyjnych. Mamy duże zapotrzebowanie na szkolenia czy poznawanie dobrych praktyk w oparciu o gospodarstwa demonstracyjne i o demonstracje zakładane na poletkach czy w budynkach inwentarskich. Prowadzi się te szkolenia właśnie specjalnie po to, żeby rolnicy mogli obserwować i zapoznawać się z dobrymi praktykami, z najlepszymi praktykami bezpośrednio z udziałem innych rolników, praktyków, właścicieli gospodarstwa, czyli poprzez tzw. uczenie się *peer to peer*. W tej chwili jest sygnalizowane bardzo duże zapotrzebowanie właśnie na taki rodzaj podnoszenia kwalifikacji rolniczych.

W związku z tym planujemy kontynuację wdrażania obecnego działania związanego z demonstracjami jako modułu pierwszego w przyszłym planie strategicznym, jest to transfer wiedzy w oparciu o demonstracje. Będzie to jedyny element czy jedyny instrument zaplanowany w ramach całego pakietu działań szkoleniowo-doradczych, który chcemy wdrażać poprzez zamówienia publiczne. W każdym razie zakładamy, że będą to duże, ogólnopolskie projekty. Projekty, do których będziemy zamawiać przygotowanie, założenie i prowadzenie demonstracji w gospodarstwach demonstracyjnych i później zabezpieczenie wizyt grup rolników w takich gospodarstwach. Nie ukrywam, że również chodzi o upowszechnianie wyników, które będzie można zebrać w oparciu właśnie o wyniki demonstracji poprzez seminaria, konferencje, publikacje, filmy itd.

Do tego planujemy moduł drugi. Moduł drugi jest, można powiedzieć, jedynym naszym instrumentem inwestycyjnym w całym pakiecie działań szkoleniowo-doradczych. Chcemy wspierać rolników, którzy chcą swoją działalność rolniczą rozszerzać o możliwość wizytowania ich gospodarstw przez rolników czy grupy rolników, zamierzających zapoznać się z dobrymi praktykami prowadzonymi w tych gospodarstwach. Będziemy udzielać wsparcia. Zakładamy, że będziemy udzielać wsparcia na doposażenie takich gospodarstw, ale nie w obszarze prowadzenia samej działalności gospodarczej czy rolniczej, bo nie jest to istotą działalności czy interwencji szkoleniowo-doradczych, ale w zakresie związanym z poprawą warunków do przyjmowania osób wizytujących gospodarstwo oraz w zakresie ulepszania bazy dydaktycznej gospodarstwa. Ten moduł, proszę państwa, też zamierzamy wdrażać w oparciu o ryczałty, czyli będziemy mieli konkurs i ryczałtowo udzielane wsparcie w ramach konkursu.

Pozostaje nam jeszcze jedna interwencja, interwencja dotycząca rozwoju czy wsparcia innowacji w rolnictwie. Bardzo prosiłabym pana dyrektora Łukasza Tomczaka z Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej, żeby omówił tę interwencję.

Zastępca dyrektora Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi Łukasz Tomczak:

Dziękuję, pani dyrektor. Panie przewodniczący, szanowni państwo, pani minister, do interwencji, o których dzisiaj chcemy opowiedzieć, rzeczywiście należy jeszcze zaliczyć interwencję nazywającą się Współpraca na rzecz innowacji w rolnictwie i Grupy Operacyjne EPI. Obecnie tego typu wsparcie szerzej jest znane po prostu jako Współpraca. W nowym okresie programowania hasło „współpraca" zyska szerszą rangę, bo to będzie grupa interwencji, która będzie zakładała różnego rodzaju akcje zmierzające do współpracy, czy interwencje, które zakładają współpracę pomiędzy różnymi podmiotami. Współpraca, o której teraz powiem, będzie tylko jednym elementem.

Współpraca, która zakłada udział grup EPI, to jest, proszę państwa, troszeczkę coś więcej niż tylko transfer wiedzy, który do tej pory był zaprezentowany przez panią dyrektor. Dotychczasowe interwencje co do zasady zakładają naturalny kierunek transferu wiedzy. Transfer wiedzy zmierza w takim kierunku, żeby rolnik posiadł tę wiedzę, która wypływa z nauki, z doradztwa. W przypadku Grup Operacyjnych EPI kierunek nie jest taki oczywisty, bo tam też od rolnika można się czegoś dowiedzieć, a więc doradcy, nauka, przedsiębiorcy też będą się mogli czegoś nauczyć od rolnika. Interwencja zakłada współpracę na równym poziomie różnych interesariuszy, których celem jest opracowanie innowacji, oczywiście w związku z rolnictwem, z sektorem rolnym.

Zakłada się obowiązkowy udział rolnika jako tego, bez którego w ogóle nie możemy mówić o innowacji w rolnictwie – bo dlaczego miałoby nie być rolnika? Jak bardzo by nie była dobra dana innowacja, to może być w ogóle niepotrzebna rolnikowi, a więc rolnik powinien być, rolnik powinien w tym uczestniczyć. Zazwyczaj na organizmie gospodarstwa innowacje są wypracowywane, a więc rolnik jest dla nas najważniejszy. W ogóle mówiąc o Współpracy, mówimy o tym, że ma być co najmniej dwóch partnerów. W praktyce partnerów będzie oczywiście więcej, ale co do zasady jednym z nich musi być rolnik. Rolnik zazwyczaj będzie wspierany przez doradcę, przez sferę naukową, czyli ewentualnie uczelnie, instytuty. Będzie zapewne jakiś przedsiębiorca. Jeżeli będzie przedsiębiorca, jeżeli będzie sektor gospodarczy, to powinien to być przedsiębiorca, który ma jakiś związek z tematyką, czyli musi być w jakiś sposób powiązany z zakresem działalności, czyli PKD, który musi być powiązany z tematyką operacji, z tematyką innowacji.

Proszę państwa, tego ma dotyczyć współpraca – czegoś, co ma być czymś na szóstkę, tak bym powiedział. Ma być czymś dodatkowym, bo zakładamy, że wcześniejsze interwencje, o których mówiła pani dyrektor, powinny jak najszerzej dotyczyć czy to doradców, czy to rolników. Oczywiście wszystkich zapewne nie obejmą, ale mają objąć jak najszerzej, bo to powinno być bardzo szeroko. Nie łudzimy się, że działanie będzie dotyczyło wszystkich rolników, ale oczywiście będzie nam zależało też na tym, żeby jak najwięcej rolników w tym uczestniczyło. Zależy nam, aby jak najwięcej rolników chciało poświęcić swój czas na współpracę z podmiotami, żeby wypracować innowacje, które będą służyły i temu rolnikowi, ale także innym rolnikom, bo oczywiście warto i należy się podzielić opracowaniami innowacji.

W nowej perspektywie finansowej wsparcie będziemy chcieli podzielić na dwa moduły – moduł wsparcia przygotowawczego i moduł realizacji operacji. Na pierwszym etapie nie dojdzie do wypracowania innowacji, natomiast na tym etapie powinno dojść do utworzenia grupy, która później ma wypracować innowacje. Powinno dojść do opracowania jakiegoś planu i założenia, co ma być opracowane. To nie jest tak, że wsparcie będzie udzielone i później grupa się rozejdzie bez żadnego efektu. Obowiązkiem beneficjenta korzystającego ze wsparcia przygotowawczego będzie aplikowanie o wsparcie w drugim module.

Wsparcie przygotowawcze nie będzie obowiązkowe. Zresztą w ogóle to nie jest wsparcie obowiązkowe. To jest dla chętnych, tak jak powiedziałem. Ale jeżeli będziemy korzystali, jeżeli grupa operacyjna, rolnik z innymi podmiotami będą chcieli skorzystać ze wsparcia przygotowawczego, będą musieli aplikować. Mogą od razu iść do modułu realizacji operacji, a tam,

proszę państwa, będziemy mieli jakby dwa podmoduły, dwa rodzaje operacji – tak zwana duża współpraca, bo to będzie wsparcie nawet do 6 mln zł, gdzie...

Przepraszamy państwa, u nas trwa jakiś remont. Nie wiem, czy państwo też słyszycie ten hałas. Mam nadzieję, że to nie będzie trwało długo.

Proszę państwa, pierwszy podmoduł realizacji operacji to będą, tak jak mówię, nawet i duże operacje do 6 mln zł. Tam będzie pomoc refundacyjna, czyli refundacja części poniesionych kosztów kwalifikowalnych. Natomiast drugim podmodułem będą tzw. mikrogranty, które podobnie jak wsparcie przygotowawcze będą wsparciem, którego będziemy chcieli udzielać w formie zryczałtowanej. W formie zryczałtowanej i oczywiście przy użyciu niestandardowych kosztów, bo tu będzie trudno wyspecyfikować standardowe koszty, tak jak pani dyrektor zasygnalizowała w poprzednich interwencjach.

Przepraszam państwa za hałas.

Natomiast będziemy chcieli, żeby wsparcie miało charakter zryczałtowany. Ryczałt będzie ustalony w oparciu o projekt operacji, żeby później rozliczenie projektów było prostsze i szybsze, niż to jest w formule refundacyjnej, w której jest refundacja rzeczywiście poniesionych kosztów kwalifikowalnych. Oczywiście beneficjenci będą musieli ponieść koszty, natomiast nie będą musieli się z tego skrupulatnie rozliczyć. Ważne będzie… Niezmiernie ważne będzie – bo to zawsze jest ważne, a w tym przypadku będzie niezmiernie ważne – rozliczenie rzeczowe operacji, czyli jeżeli na wsparciu przygotowawczym założyliśmy utworzenie grupy i opracowanie planu, to musi być wykonane. Nie będzie utworzonej grupy, nie będzie przygotowanego sensownego planu operacji – niestety wsparcie nie będzie mogło być zachowane. Podobnie będzie w mikrograntach.

Zakładamy jednak, że po to beneficjenci przystępują do wsparcia, żeby oczywiście osiągnąć cele operacji i w module realizacji operacji wypracować innowację. Innowacja ta, miejmy nadzieję, dopomoże całemu sektorowi i pozwoli wypracować nowe rozwiązania w zakresie czy to produkcji rolnej, czy to marketingu produktów rolnych. Tam jest wiele obszarów, w których współpraca może prowadzić do wypracowania innowacji.

W wielkim skrócie to by było chyba tyle. Mam nadzieję, że...

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Dziękuję bardzo.

Zastępca dyrektora departamentu MRiRW Łukasz Tomczak:

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Otwieram dyskusję. Proszę bardzo, kto z państwa posłów chciałby zabrać głos? Albo z państwa gości?

Poseł Górski. Proszę bardzo.

Poseł Maciej Górski (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący. Dziękujemy za przedstawioną informację. Miałbym pytanie dotyczące gospodarstw pokazowych. Jestem posłem z Mazowsza i widziałem gospodarstwa pokazowe na Mazowszu. Natomiast mam pytanie o cały kraj – ile takich gospodarstw jest w zarządzie ODR-ów i jakie inwestycje są tam przewidywane, jakie kwoty? Wiemy, że ODR-y wymieniały sprzęt, niektóry był bardzo leciwy. Jakie tu są przewidziane kwoty? Rozumiem, że w czwartym komponencie są gospodarstwa pokazowe i o nich rozmawiamy, tak?

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Dziękuję bardzo.

Czy jeszcze ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos? Jeszcze ja zabiorę głos, jeżeli mogę.

Pani minister, bardzo dziękujemy, tak jak już pan poseł powiedział, za przygotowanie materiału. Bardzo się cieszę z przeznaczenia części środków w nowym programie dla ośrodków doradztwa rolniczego. Jestem zwolennikiem wspierania ośrodków doradztwa rolniczego, dlatego że ODR-y przez pewien czas straciły swój sens i były tylko po to, żeby pomóc wypełniać wnioski. Wypełnianie wniosków jest ważne, bo wiadomo, że dla każdego rolnika wypełnianie wniosków jest ważne, ale ODR-y straciły sens jako źródło

przekazania wiedzy technologicznej do rolnictwa, transferu wiedzy technologicznej dla rolnictwa. Chciałbym też, na ile to możliwe, żeby programy, które są przygotowywane, jednak były oparte na ODR-ach.

Pan poseł Górski mówił o przykładowych gospodarstwach rolnych, pokazowych gospodarstwach rolnych, ale wiemy, że niektóre ODR-y budują – albo mają, albo organizują w tej chwili – linie pokazowe, linie warsztatowe do szkoleń. Linie produkcyjne, przetwórcze. Mam na myśli np. Łódź czy Radom, który już funkcjonuje. Łódź w tej chwili buduje bardzo solidne centrum pokazowe. Czy ze środków w nowej perspektywie będą przeznaczone pieniądze na takie centra szkoleniowe dla ośrodków doradztwa rolniczego i ODR-y będą mogły skorzystać, żeby powstawały linie przetwórcze?

To jest dobre dla naszej całej polityki. Przecież nasza polityka od samego początku polega na tym, żeby wzmocnić w Polsce przetwórstwo i sprzedaż bezpośrednią czy MOL-e, czy przetwórstwo, bo to jest rzecz przez wiele lat w Polsce zaniedbana. Dlatego takie linie pokazowe, warsztatowe są bardzo potrzebne, żeby zachęcać rolników nie tylko do wytwarzania półproduktów, ale również produktów. To znaczy potrzebne są linie produkcyjne, czy raczej przetwórcze, bo może produkcyjne to za dużo słowo. Potrzebne są linie przetwórcze, żeby można było przetworzyć swój półprodukt. Dlatego mam pytanie – czy w ramach nowych środków w nowych programach będą przygotowane pieniądze, żeby wspierać centra szkoleniowe?

Pani minister, bardzo proszę… Jeszcze momencik, pani minister. Momencik jeszcze.

Pani poseł Pamuła. Bardzo proszę.

Poseł Teresa Pamuła (PiS):

Panie przewodniczący, pani minister, chciałabym zapytać, jak w nowej perspektywie będzie wyglądał transfer? Wiem, że do tej pory były pewne trudności z wykorzystaniem środków. Czy po przeanalizowanych wnioskach i wypłaconych środkach wyciągnięto już wnioski? Czy dopiero trwają analizy, żeby zwiększyć dostępność wykorzystania środków w ramach transferu wiedzy?

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Dziękuję bardzo.

Poseł Teresa Pamuła (PiS):

Szczególnie chodzi o grupy EPI.

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Dziękuję bardzo.

Pani minister, bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MRiRW Anna Gembicka:

Bardzo dziękuję. Jeżeli chodzi o sieć gospodarstw demonstracyjnych, to w tym momencie jest ona tak naprawdę budowana. Mamy kilkadziesiąt zgłoszeń. Cały czas zgłaszają się nowe gospodarstwa. Ale z interwencji Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych, określonej w planie strategicznym, będą mogły korzystać nie tylko gospodarstwa z sieci, która jest budowana przez ODR-y, ale ogólnie po prostu rolnicy, którzy będą chętni. Łącznie na tę interwencję jest zaplanowanych 21,9 mln euro, w tym na moduł pierwszy, czyli transfer wiedzy w oparciu o demonstracje, jest 20,7 mln euro. Na wzmocnienie bazy gospodarstw demonstracyjnych – 1,2 mln euro.

Jeżeli chodzi o ten kierunek, czyli wsparcie ODR-ów, to też jak najbardziej jako resort uważamy, że doradztwo państwowe, doradztwo publiczne jednak ze względu na już posiadaną wiedzę i doświadczenie powinno być doradztwem wiodącym. Oczywiście nie zamykamy się na doradców prywatnych. Jednak jak mówiła pani dyrektor… I to jest też odpowiedź na pytanie pani poseł Pamuły, czy zostały wyciągnięte wnioski, jeżeli chodzi o dotychczasowe wydatkowanie środków – tak, jak najbardziej. W związku z tym, tak jak powiedziała pani dyrektor, przy interwencji Doskonalenie zawodowe rolników bierzemy pod uwagę to, że będziemy stali tak naprawdę przed wieloma wyzwaniami. Już teraz mamy wiele pytań od rolników odnośnie do wdrażania nowej wspólnej polityki rolnej.

Dlatego w module pierwszym, w szkoleniach podstawowych wskazaliśmy jednostki doradztwa rolniczego, ODR-y, żeby właśnie one były odpowiedzialne za przeprowadza-

nie szkoleń. Czyli tak naprawdę to nam umożliwi wyjście z tej czasami bardzo trudnej i długiej procedury związanej z przetargami, z wybieraniem między doradcami państwowymi a prywatnymi. W związku z tym, że po prostu chcemy, żeby rolnicy jak najszybciej mogli uzyskać wiedzę, przygotować się jak najlepiej do składania wniosków chociażby w ramach działań inwestycyjnych, działanie to powierzamy ODR-om.

Jeżeli chodzi o wsparcie dla przetwórstwa, to także na demonstracje w zakresie przetwórstwa mamy środki w ramach „Krajowego planu odbudowy". No i oczywiście to będzie kwestia też wyboru lokalizacji. Pojawiały się różne pomysły na ten temat, żeby być może umożliwić pożyczanie sprzętu rolnikom. To jest oczywiście jeszcze do dalszej analizy, do sprawdzenia pod kątem formalnym, ale uważamy, że to byłby na pewno bardzo ciekawy kierunek, żeby w takiej bardzo praktycznej formie promować przetwórstwo.

Jeżeli chodzi o środki dla ODR-ów na tworzenie takich, nazwijmy to, demonstracyjnych przetwórni, to one były do tej pory finansowane z dotacji, czyli po prostu ze środków przekazywanych z budżetu państwa. Jeżeli tylko będzie takie zainteresowanie ze strony ODR-ów, to będziemy rozważać, żeby przeprowadzić takie kolejne inwestycje. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Telus (PiS):

Bardzo dziękuję.

Czy jeszcze ktoś z państwa chciał zadać pytanie? Nie.

Pani minister i drodzy państwo – bardzo dziękuję za przygotowanie materiału. Dziękuję państwu posłom i gościom za udział w posiedzeniu i na sali, i zdalnie.

Na tym porządek dzienny posiedzenia został wyczerpany. Zamykam posiedzenie.

Bardzo państwu dziękuję.

Sekretarz stanu w MRiRW Anna Gembicka:

Bardzo dziękuję.